

УДК 331.45

Лазуткін М.І.¹, Журавель М.О.²

¹ канд. техн. наук, доц. ЗНТУ

² старш. викл. ЗНТУ

КОМПЕНСАЦІЇ ПРАЦІВНИКАМ ЗА УМОВИ ПРАЦІ ВІДПОВІДНО ДО РЕЗУЛЬТАТІВ АТЕСТАЦІЇ РОБОЧИХ МІСЦЬ

З метою обґрунтованого визначення розмірів доплат за роботу з важкими і шкідливими, особливо важкими і особливо шкідливими умовами праці оцінюють фактичний стан умов праці на робочих місцях.

Оцінка фактичного стану умов праці проводиться на основі даних атестації робочих місць або спеціальних інструментальних замірів рівнів факторів виробничого середовища, які відображаються в «Карті умов праці на робочому місці» (далі – «Карта умов праці»).

Якщо показники фактичного стану факторів виробничого середовища рівні або нижче показників ГДК і ГДР, то в «Карту умов праці» (гр. 4) проти відповідних факторів ставиться прочерк «—».

Ступеня шкідливості факторів виробничого середовища, важкості та напруженості праці встановлюються в балах за критеріями, які визначені в Державних санітарних нормах та правилах «Гігієнічна класифікація праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу», (далі – «Гігієнічна класифікація праці»). [2]

Кількість балів по кожному значимому чиннику проставляється в «Карті умов праці». При цьому для оцінки впливу даного чинника на стан умов праці враховується тривалість його дії протягом зміни. Бали, встановлені за ступенями шкідливості факторів, важкості та напруженості праці, коригуються за формулою 1:

$$X_{\text{фактич}} = X_{\text{ст}} \cdot T, \quad (1)$$

де $X_{\text{ст}}$ – ступінь шкідливості, важкості та напруженості праці, встановлена за показниками «Гігієнічної класифікації праці» [2]; T – відношення часу дії даного фактора до тривалості робочої зміни. Якщо час дії цього фактора складає більше 90% робочої зміни, то $T = 1$.

Для підприємств, які мають обмежені можливості проводити інструментальні заміри різних рівнів факторів виробничого середовища, допускається, як виняток, застосування методу експрес-оцінки стану умов праці за критеріями, наведеними в додатку 4. [1]

Розміри доплат залежно від фактичного стану умов праці встановлюються керівниками об'єднань, підприємств і організацій за погодженням з профспілковим комітетом за наступною шкалою [1]:

На роботах	$X_{\text{факт}}$ бали	Розмір доплат в % до тарифної ставки (окладу)
З важкими та шкідливими умовами праці	до 2,0	4
	2,1- 4,0	8
	4,1-6,0	12
З особливо важкими та особливо шкідливими умовами праці	6,1-8,0	16
	8,1-10,0	20
	понад 10,0	24

Доплати встановлюються для конкретних робочих місць і нараховуються працівникам тільки за час фактичної зайнятості на цих робочих місцях.

Керівники об'єднань, підприємств і організацій при перекладі робочих на нові умови оплати праці можуть, як виняток, встановлювати за погодженням з профспілковим комітетом для окремих робочих місць, де проводилася оплата праці за підвищеними тарифними ставками (окладами) і на яких виконуються роботи, передбачені в галузевому переліку робіт, зазначеному Типовому положенні [1], тимчасово строком до одного року розміри доплат за умови праці вище, ніж вони визначені за шкалою, наведеною в Типовому положенні [1]. При цьому розміри доплат не повинні перевищувати 12% тарифної ставки (окладу) на роботах з важкими і шкідливими умовами праці і 24% - на роботах з особливо важкими і особливо шкідливими умовами праці.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Про оцінку умов праці на робочих місцях і порядок застосування галузевих переліків робіт, на яких можуть установлюватися доплати робітникам за умови праці. [Чинний від 1986-10-03]. М.: Держкомпраці СРСР; Секретаріат ВЦСПС, 1986. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v2-78400-86>. (Типове положення)

2. Гігієнічна класифікація праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу. [На заміну ГН 3.3.5-8.6.6.1-2002; чинний від 2014-05-30]. К.: МОЗ України, 2014. 37 с. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0472-14>